

Uchwała z dnia 12 stycznia 1995 r.
II UZP 24/94

Przewodniczący SSN: Stefania Szymańska (sprawozdawca), Sędzia SN: Maria Tyszel, Sędzia SA: Andrzej Kijowski,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Stefana Trautsołta, w sprawie z wniosku Pawła P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. o wysokość emerytury, po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym dnia 15 grudnia 1994 r. zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 24 czerwca 1994 r., [...] do rozstrzygnięcia w trybie art. 391 k.p.c.

Czy pracownik, któremu przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględniono okresy pracy w gospodarstwie rolnym nie pokrywające się z okresami zatrudnienia ma prawo do zwiększenia emerytury o składkową część emerytury rolniczej na podstawie przepisów art. 15 ustawy z 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent... (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) z uwzględnieniem zarówno okresów pracy w gospodarstwie rolnym nie pokrywających się z okresem zatrudnienia(art. 15 ust. 3 ww. ustawy), jak i okresów podwójnego ubezpieczenia po 1 lipca 1977 r., kiedy to pracował i równocześnie z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego opłacał składki na Fundusz Emerytalny Rolników i Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników (art. 15 ust. 3a ww. ustawy) ?

p o d j ą ł następującą uchwałę:

Zwiększenie świadczenia określone w art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) przysługuje za okresy podwójnego ubezpieczenia przypadające od dnia 1 lipca 1977 r., także tym osobom, którym przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględniono okresy pracy w gospodarstwie rolnym nie pokrywające się z okresami zatrudnienia i którym z tego tytułu przyznano zwiększenie emerytury o część składkową emerytury rolniczej (art. 15 ust. 3a i ust. 3b ww. ustawy).

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 24 stycznia 1994 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił Pawłowi P. zwiększenia emerytury z tytułu opłacania składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r. z uwagi na to, że przy ustalaniu prawa do świadczenia został uwzględniony okres pracy w gospodarstwie rolnym od 1951 r. do 1971 r. i z tego tytułu została wyliczona część składkowa emerytury rolniczej.

W odwołaniu od tej decyzji Paweł P. domagał się jej zmiany i zwiększenia emerytury pracowniczej o część składkową emerytury rolniczej za okres podwójnego ubezpieczenia od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy wyrokiem z 31 marca 1994 r. zmienił zaskarżoną decyzję i "nakazał doliczyć" do emerytury część składkową emerytury rolniczej z tytułu podwójnego ubezpieczenia. W uzasadnieniu wyroku Sąd podał, że Paweł P. w okresie od 11 kwietnia 1971 r. do 31 lipca 1991 r. zatrudniony był na PKP. Jednocześnie od dnia 6 maja 1974 r. prowadził własne gospodarstwo rolne i z tego tytułu w okresie od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r. opłacał składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników. W myśl art. 15 ust. 3a ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1991 r., Nr 104, poz. 450 ze zm.), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 15 lutego 1992 r. o zmianie niektórych ustaw dotyczących zatrudnienia oraz zaopatrzenia emerytalnego (Dz. U. Nr 21, poz. 84), w razie zbiegu opłacania składek na fundusz emerytalny rolników przypadających od dnia 1 lipca 1977 r. z innym ubezpieczeniem społecznym, świadczenie ulega zwiększeniu o kwotę odpowiadającą części składkowej emerytury lub renty rolniczej ustalonej według zasad wymiaru określonych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników za okres opłacania tych składek, nawet jeśli okresy składkowe i nieskładkowe ustalone w myśl art. 2-4 nie wymagałyby uzupełnienia w celu nabycia prawa do świadczenia. Skoro zatem w okresie od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r. Paweł P. podlegał podwójnemu ubezpieczeniu: jako pracownik oraz ubezpieczeniu rolniczemu, to przysługuje mu uprawnienie do części składkowej emerytury rolniczej z tytułu podwójnego ubezpieczenia.

W rewizji od powyższego wyroku pozwany organ rentowy zarzucił naruszenie prawa materialnego, a w szczególności przepisów art.5 w związku z art. 15 ustawy z 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent... oraz ustawy z 15 lutego 1992 r. i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Zdaniem pozwanego zwiększenie świadczenia z tytułu podlegania podwójnemu ubezpieczeniu przysługuje do emerytur i rent, jeżeli okres pracy w gospodarstwie rolnym nie został uwzględniony przy ustalaniu prawa do świadczenia. Wnioskodawcy nie przysługuje zatem prawo do zwiększenia emerytury pracowniczej o składkową część emerytury rolniczej z tytułu podlegania podwójnemu ubezpieczeniu w okresie od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r., gdyż przy ustaleniu prawa do emerytury pracowniczej został uwzględniony inny jego okres pracy w gospodarstwie rolnym, tj. okres do 1971 r., poprzedzający zatrudnienie.

Sąd Apelacyjny uznał, iż w sprawie występuje zagadnienie prawne nasuwające poważne wątpliwości, wymagające rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Treść przedstawionego zagadnienia została przytoczona w sentencji uchwały.

W uzasadnieniu zagadnienia prawnego Sąd Apelacyjny podał, iż Paweł P. wniosek o emeryturę pracowniczą złożył w lipcu 1991 r., wykazując posiadanie okresu zatrudnienia na PKP od 21 kwietnia 1971 r. do 31 lipca 1991 r., a więc w ilości 20 lat, 3 miesiące i 10 dni oraz okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1951 r. do 20 kwietnia 1991 r. W dacie złożenia wniosku o emeryturę okres pracy w gospodarstwie rolnym przed 1 lipca 1977 r., zgodnie z przepisem art. 13¹ ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) był uwzględniany tylko dla celów związanych z ustaleniem prawa do emerytury lub renty pracowniczej. Jednakże zgodnie z przepisem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 lutego 1989 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i

członków ich rodzin oraz o zmianie ustawy o podatku rolnym (Dz. U. Nr 10, poz. 53), z tytułu podwójnego ubezpieczenia, w tym związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, do emerytury przysługiwał dodatek w wysokości 0,5% podstawy wymiaru za każdy rok podwójnego ubezpieczenia, a więc w przypadku wnioskodawcy za okres 11 lat: od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r. Organ rentowy, zgodnie z wyżej powołanymi przepisami, przyznając decyzją z 28 lipca 1991 r. wnioskodawcy prawo do emerytury pracowniczej, poczynając od 1 sierpnia 1991 r., uzupełnił składający się na staż emerytalny okres zatrudnienia na PKP o okres pracy w gospodarstwie rolnym przed 1 lipca 1977 r., a ponadto zwiększył emeryturę o 5,5% z tytułu podwójnego ubezpieczenia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, tj. za 11 lat (od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r.) - k. 9 akt rentowych.

W związku z wejściem w życie ustawy z 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent... organ rentowy decyzją z 10 grudnia 1991 r. (k. 19 akt rentowych) na podstawie art. 27 ust. 2 i art. 28 ust. 1 i 2 tej ustawy zrewaloryzował emeryturę ubezpieczonego, przy czym przy ustalaniu wysokości uwzględnił tylko okres 20 lat zatrudnienia (jako okresy składkowe), a nie uwzględnił okresu pracy w gospodarstwie rolnym. Wskaźnik wysokości świadczenia wyniósł zatem 47,5%.

Na wniosek Pawła P. z 10 września 1993 r. o zwiększenie emerytury pracowniczej o kwotę odpowiadającą części składkowej emerytury rolniczej z tytułu zbiegu okresu opłacania składek na Fundusz Emerytalny Rolników i Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r. z okresem ubezpieczenia pracowniczego, organ rentowy decyzją z 24 stycznia 1994 r. załatwił ten wniosek odmownie. Organ rentowy podkreślił, że skoro przy ustalaniu prawa do emerytury pracowniczej został uwzględniony okres pracy w gospodarstwie rolnym, który miał miejsce od 1951 r. do 1971 r., a więc przed podjęciem zatrudnienia w 1971 r., to niemożliwe jest zwiększenie emerytury pracowniczej o składkową część emerytury rolniczej, obliczonej z uwzględnieniem okresów opłacania składek na Fundusz Emerytalny Rolników po 1 lipca 1977 r., przypadających równocześnie z okresem ubezpieczenia pracowniczego.

Sąd Apelacyjny podkreślił, iż podobny pogląd na tle przepisów art. 15 ust. 3 i 3a ustawy z 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent..., a mianowicie, że jeżeli przy ustalaniu prawa do świadczenia został uwzględniony jakikolwiek okres pracy w gospodarstwie rolnym, a następnie wyliczona została część składkowa emerytury lub renty rolniczej, wówczas nie przysługuje przewidziane w art. 15 ust. 3a ww. ustawy zwiększenie, został wyrażony w publikacjach (por. Z.Frankiewicz i inni "Emerytury i renty - wyjaśnienie do ustawy z 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent..." Służba Pracownicza 1992 r., nr 5, str. 12-13 oraz M.Januszewska "Okresy pracy w gospodarstwie rolnym a uprawnienia do świadczeń emerytalno-rentowych", Służba Pracownicza 1993 r., nr 12, str. 12-16). Ponadto, organ rentowy zaznaczył, iż po wyliczeniu należnej części składkowej emerytury rolniczej, ale z uwzględnieniem tylko okresu pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym od 1951 r. do 1971 r. - co zostało dokonane w decyzji z dnia 19 stycznia 1994 r. (k. 42 akt rentowych) - i po obliczeniu nowego wskaźnika wysokości świadczenia na 40,02% okazało się, że w efekcie należna wnioskodawcy emerytura uległaby obniżeniu, w związku z czym kontynuuje wypłatę emerytury w dotychczasowej, nie obniżonej wysokości.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego problem w sprawie sprowadza się do interpretacji

przepisów art. 15 ust. 3 i ust. 3a ustawy z 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent... Oba te przepisy regulują kwestię zwiększenia emerytury (renty) przyznanej na podstawie jednej z ustaw wskazanych w art. 1 ww. ustawy o tzw. składkową część emerytury (renty) rolniczej, przy czym wiążą one możliwość zwiększenia świadczenia o składkową część emerytury (renty) rolniczej z faktem pracy w gospodarstwie rolnym lub prowadzenia tego gospodarstwa. Zdaniem Sądu Apelacyjnego różnica między tymi przepisami sprowadza się zaś do tego, że przepis art. 15 ust. 3 poprzez odwołanie się do przepisów zawartych w ust. 1 i ust. 2 tegoż artykułu dotyczy zwiększenia świadczenia o składkową część emerytury (renty) rolniczej w zależności od pracy - prowadzenia gospodarstwa rolnego w okresach nie pokrywających się z okresami podlegania ubezpieczeniu z innych tytułów. Natomiast przepis art. 15 ust. 3a wprowadzony później niż przepis art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o zmianie niektórych ustaw dotyczących zatrudnienia oraz zaopatrzenia emerytalnego (Dz. U. Nr 21, poz. 84), a następnie zmieniony ustawą z dnia 10 grudnia 1993 r. o zmianie niektórych ustaw dotyczących zaopatrzenia emerytalnego (Dz. U. Nr 129, poz. 602) dotyczy zwiększenia świadczenia o składkową część emerytury (renty) rolniczej w zależności od przypadających po 1 lipca 1977 r. okresów równoczesnego podlegania ubezpieczeniu społecznemu w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego i opłacania z tego tytułu składek na Fundusz Emerytalny Rolników i Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników z podleganiem innemu ubezpieczeniu społecznemu.

Z przepisów ustawy nie wynika jednak, jaki jest wzajemny stosunek tych przepisów do siebie, a w szczególności czy zwiększenie świadczenia o składkową część emerytury (renty) rolniczej na podstawie art. 15 ust. 3 wyłącza możliwość równoczesnego zwiększenia w oparciu o przepis art. 15 ust. 3a.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Poza sporem jest, że przy ustalaniu prawa Pawła P. do wcześniejszej emerytury organ rentowy doliczył do okresu zatrudnienia okres jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 8 stycznia 1951 r. do 20 kwietnia 1971 r., tj. w ilości 20 lat, 3 miesiące i 12 dni, ponieważ okres zatrudnienia na PKP nie był wystarczający. Zgodnie bowiem z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (Dz. U. Nr 4, poz. 27), wymagany okres zatrudnienia łącznie z "okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresu zatrudnienia", wynosi dla mężczyzny 40 lat.

Bezsporne jest również, że w decyzji z dnia 10 grudnia 1991 r. o rewaloryzacji emerytury organ rentowy przy ustalaniu wysokości świadczenia uwzględnił tylko 20 lat zatrudnienia wnioskodawcy na PKP, traktując to zatrudnienie jako okresy składkowe. Decyzja ta - wobec niezaskarżenia jej przez wnioskodawcę - uprawomocniła się. Prawomocna jest również decyzja z dnia 19 stycznia 1994 r., na mocy której przyznano wnioskodawcy do pobieranej emerytury część składkową emerytury rolniczej, przy uwzględnieniu 19 lat i 8 miesięcy okresów pracy w gospodarstwie rolnym, tj. przypadających przed dniem 1 lipca 1977 r. Decyzja ta w tym przedmiocie nie została zaskarżona.

Przedmiotem zaskarżenia Piotra P. do Sądu Wojewódzkiego była natomiast odmowa organu rentowego przyznania mu zwiększenia emerytury z tytułu podlegania podwójnemu ubezpieczeniu w okresie od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r. i opłacania w tym czasie składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników. Do Sądu Wojewódzkiego została więc zaskarżona decyzja z dnia 24 stycznia 1994 r. Dlatego zakresem zaskarżenia objęte jest tylko rozstrzygnięcie organu rentowego, co do prawa wnioskodawcy do takiego zwiększenia, w związku z czym rozważenia wymaga tylko ta kwestia.

2. Prawidłowo podał Sąd Apelacyjny w należycie i wyczerpująco opracowanym zagadnieniu prawnym, że dodatek do emerytury lub renty z tytułu podwójnego ubezpieczenia, tj. z tytułu podlegania równocześnie ubezpieczeniu pracowniczemu lub z tytułu innej działalności oraz z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego, został wprowadzony z mocy art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 lutego 1989 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników...(Dz. U. Nr 10, poz. 53). Zgodnie bowiem z tym przepisem osobom, które do dnia wejścia w życie ustawy, tj. do dnia 31 grudnia 1988 r. podlegały podwójnemu ubezpieczeniu z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego i równoczesnego wykonywania zatrudnienia lub innej działalności - w razie nabycia prawa do emerytury lub renty na podstawie innych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym lub o ubezpieczeniu społecznym, przysługiwał dodatek w wysokości 0,5% podstawy wymiaru za każdy rok podwójnego ubezpieczenia.

Takie uregulowanie dawało osobom zatrudnionym lub wykonującym inną działalność rekompensatę z powodu opłacania także składek z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego, do czego rolnicy byli zobowiązani z mocy prawa do dnia 31 grudnia 1988 r. (por. art. 1 i 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin - Dz. U. Nr 40, poz. 268 ze zm.). Dopiero bowiem z dniem 1 stycznia 1989 r. ustał obowiązek ubezpieczenia z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego w odniesieniu, m.in., do osób będących pracownikami zatrudnionymi w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie, albo objętych innymi przepisami o ubezpieczeniu społecznym lub o zaopatrzeniu emerytalnym (por. art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. w brzmieniu nadanym art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 lutego 1989 r.).

Ustawa z dnia 24 lutego 1990 r. o niektórych warunkach funkcjonowania ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w 1990 r. (Dz. U. Nr 14, poz. 90) nie wprowadziła w tym zakresie żadnych zmian.

Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz. U. z 1993 r., Nr 71, poz. 342 ze zm.) utrzymała zasadę niepodlegania podwójnemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu (por. art. 16 ust. 3). W ustawie tej - w brzmieniu obowiązującym w dacie wejścia jej w życie - nie było natomiast przepisu odpowiadającego przepisowi art. 3 ustawy z dnia 24 lutego 1989 r., przewidującemu dodatek z tytułu podwójnego ubezpieczenia.

Odpowiednia regulacja została dopiero wprowadzona w drodze nowelizacji ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent... przez dodanie w art. 15 ustępu 3a w następującym brzmieniu:

"3a. W razie zbiegu okresów opłacania składek na Fundusz Emerytalny Rolników i Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników, przypadających od 1 lipca 1977 r. z innym ubezpieczeniem społecznym, świadczenie ulega zwiększeniu, o którym

mowa w ust. 3, za okres opłacania tych składek, nawet jeśli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone w myśl art. 2-4, nie wymagały uzupełnienia w celu nabycia prawa do świadczenia." Powyższa zmiana została dokonana z mocy art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o zmianie niektórych ustaw dotyczących zatrudnienia oraz zaopatrzenia emerytalnego (Dz. U. Nr 21, poz. 84).

Dalsze zmiany w tym zakresie wprowadzone z mocy art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zmianie niektórych ustaw dotyczących zaopatrzenia emerytalnego (Dz. U. Nr 129, poz. 602), polegające na nadaniu nowego brzmienia art. 15 ust. 3a ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent... oraz na dodaniu ust. 3b, rozszerzyły krąg osób, uprawnionych do zwiększenia, o którym mowa w ust. 3 art. 15. Od dnia 1 stycznia 1994 r. świadczenie ulega zwiększeniu także w razie zbiegu okresów opłacania składek z tytułu ubezpieczenia rolniczego z okresami pobierania emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego.

Ponadto w dodanym ust. 3c zapisano, iż zwiększenie, o którym mowa w ust. 3a i 3b przynajmniej na wniosek zainteresowanego.

Zasadnie zatem podniósł Sąd Apelacyjny, iż problem w sprawie sprowadza się do interpretacji ust. 3 i ust. 3a art. 15 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent oraz ich wzajemnego stosunku..

Jak wskazano wyżej, przepis art. 15 ust. 3a został wprowadzony później, niż ust. 3 tego przepisu. Ma to istotne znaczenie przy rozważaniu przedstawionego zagadnienia prawnego. Dlatego uzasadniony jest wniosek, że w art. 15 ust. 3 chodzi o zwiększenie świadczenia o składkową część emerytury (renty) rolniczej z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym lub jego prowadzenia w okresach nie pokrywających się z okresami podlegania ubezpieczeniu z innych tytułów. Natomiast ust. 3a tego przepisu dotyczy zwiększenia świadczenia o część składkową emerytury (renty) rolniczej w zależności od przypadających po 1 lipca 1977 r. okresów równoczesnego podlegania ubezpieczeniu społecznemu z związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego i opłacania z tego tytułu składek na Fundusz Emerytalny Rolników i Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników z podleganiem innemu ubezpieczeniu społecznemu.

Odmienne stanowisko podważałoby zasadę racjonalnego postępowania ustawodawcy. Gdyby w ust. 3 art. 15 bowiem chodziło o wszystkie okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego, w tym okresy, w których osoba zainteresowana podlegała podwójnemu ubezpieczeniu, to dodanie ust. 3a (a następnie także ust. 3b) byłoby zbędne.

Nie do przyjęcia byłoby jednak także stanowisko, że z tytułu tego samego okresu prowadzenia gospodarstwa rolnego można byłoby przyznać zwiększenie zarówno na podstawie ust. 3, jak i ust. 3a art. 15, co byłoby równoznaczne z podwójnym uwzględnieniem tego samego okresu.

Mając powyższe na uwadze należy więc przyjąć, że w sytuacji, gdy osoba uprawniona do świadczenia emerytalno-rentowego na podstawie jednej z ustaw wymienionych w art. 1 ustawy z 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent..., posiada okresy pracy - prowadzenie gospodarstwa rolnego nie pokrywające się z okresami dającymi prawo do innego świadczenia oraz ponadto posiada okresy po 1 lipca 1977 r., w których opłacała składki na Fundusz Emerytalny Rolników, podlegając równocześnie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu innej działalności, do zwiększenia świadczenia o składkową część emerytury (renty) rolniczej uwzględnia się wszystkie

okresy pracy w gospodarstwie rolnym, prowadzenia tego gospodarstwa i opłacanie po 1 lipca 1977 r. składek na ubezpieczenie społeczne rolników, a więc uwzględnia się wszystkie okresy wymienione w art. 15 ust. 3 i 3a ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent.

Za takim stanowiskiem przemawia wykładnia historyczna i systemowa art. 15.

Na koniec należy podkreślić, że ustawa o rewaloryzacji nie zawiera żadnego przepisu, który upoważniałby do stanowiska, iż zwiększenia przewidziane w art. 15 ust. 3a ustawy o rewaloryzacji nie przysługuje, jeżeli przy ustalaniu prawa do świadczenia został uwzględniony jakikolwiek okres pracy w gospodarstwie rolnym, a następnie wyliczona została część składkowa emerytury lub renty rolniczej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy odpowiadając wprost na przedstawione zagadnienie prawne, oraz mając na uwadze stan faktyczny niniejszej sprawy (przyznanie wnioskodawcy zwiększenia emerytury o część składkową emerytury rolniczej z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców za lata 1951-1971), podjął uchwałę o treści przytoczonej w sentencji.

=====